

Toimenpideoite TPA 58/2020 vp

Pia Lohikoski vas

Toimenpideoite veroparatiiseja hyödyntävien ja isoja osinkoja maksavien yritysten rajaamisesta jatkossa koronatuken ulkopuolelle

Eduskunnalle

Koronavirusepidemian hillitsemiseksi tehdyt toimenpiteet ovat vaikeuttaneet monen yrityksen toimintaa ja heikentäneet talousennustetta merkittävästi niin Suomessa kuin globaalistikin. Rajoitustoimet ovat iskeneet kaikkein suurimmin ja kovimmin palvelualan yrityksiin. Ravintolat ja kahvilat on suljettu, ja esimerkiksi monet kampaamot ja kivijalkaliikkeet ovat kärsineet asiakaskadosta. Myös kulttuurin alalla tulonmenetykset ovat olleet rajuja.

Hallitus on päättänyt mittavista toimista yritysten tukemiseksi ja työpaikkojen säilyttämiseksi. On tärkeää, että yrityksiä tuetaan akuutin kriisin yli, jotta rajoitustoimien taloudelliset ja sosiaaliset vahingot voidaan minimoida.

Yritystuet ovat kuitenkin herättäneet runsaasti julkista keskustelua. Business Finlandin kautta jaetut suorat tuet ovat kehittämisavustuksia, eivätkä ne kaikilta osin ole kohdentuneet kaikkein eniten tukea tarvitseville yrityksille. Työ- ja elinkeinoministeriö onkin aloittanut Business Finlandin koronatuken tarkastuksen. Jatkossa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kriisiajan yritystuet kohdentuvat tilanteesta eniten kärsiville aloille ja että ne kompensoisivat pandemiasta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia ja edistäisivät työllisyyttä.

Kun hallitus kehittää uusia yritystukia, on myös syytä varmistaa, että tuet rajataan pois niiltä kansainvälisesti toimivilta yrityksiltä, jotka hyödyntävät veroparatiiseja tai maksavat isoja osinkoja. Tämä on entistä tärkeämpää, kun yritystukia koronatilanteen pitkittyessä tarjotaan yhä suuremmille yrityksille. Katsaus muihin Pohjoismaihin tarjoaa tähän hyviä työkaluja.

Esimerkiksi Tanskassa on asetettu tuensaajille hyvään hallintotapaan liittyviä ehtoja. Koronatuken saavien yritysten on allekirjoitettava sitoumus siitä, että ne maksavat veronsa Tanskaan täysimääräisesti eikä tukia myönnetä veroparatiiseihin rekisteröidyille yrityksille. Tämä on tärkeää, sillä julkisilla varoilla ei pidä tukea yrityksiä, jotka aggressiivista verosuunnittelua ja keinotekoisia rakenteita hyödyntäen välttelevät verojen maksua siirtämällä voittojaan matalan verotuksen maihin.

Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole laajasti hyväksyttyä määritelmää siitä, mitkä maat ja alueet lasketaan veroparatiiseiksi. EU:n "yhteistyöhaluttomien lainkäyttöalueiden" listalta löytyy vain kymmenkunta maata ja aluetta, ja sitä onkin kritisoitu puutteellisuudesta. Esimerkiksi kansalais-

Toimenpidealoite TPA 58/2020 vp

järjestö Tax Justice Networkin tuoreen selvityksen mukaan Alankomaiden edulliset verojärjestelyt aiheuttavat muille EU-maille lähes 10 miljardin euron yhteisöveromenetykset vuosittain. EU:n ns. mustalta listalta ei kuitenkaan löydy Alankomaita tai muitakaan EU-maita.

Tukea saavilta monikansallisilta yrityksiltä tulisi tästä syystä vaatia avoimuutta velvoittamalla niitä julkaisemaan maakohtainen veroraporttinsa. Julkisen maakohtaisen veroraportoinnin avulla voidaan arvioida, maksaako yritys vastuullisesti oikean määrän veroja oikeaan paikkaan eli sinne, missä yrityksen voitto ja arvo syntyvät.

Ruotsissa puolestaan on syntynyt kohu siitä, että monet suuryritykset, jotka ovat hyötynet mitavasti koronakriisin takia kehitetystä palkkatuesta, ovat samalla ilmoittaneet suunnitelmista jakaa satojen miljoonien osingot omistajilleen. Jotta tältä voitaisiin Suomessa välttyä, tulisi isoilta yrityksiltä kieltää osingonmaksu ja omien osakkeiden ostot vuosina 2020 ja 2021. Tanskassa vastaava kielto koskee yli 8 miljoonaa euroa tukea saavia yrityksiä.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin varmistaakseen, että veroparatiiseja hyödyntävät ja isoja osinkoja maksavat yritykset rajataan tulevien koronatukien ulkopuolelle.

Helsingissä 6.5.2020

Pia Lohikoski vas